

משפטים תשפ"ג גליון קמג שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מייכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי ויתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני ט"ו.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל:
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוה"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בנוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי ותומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגנשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשייל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעייש
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי זוכה ליר"ש,
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא,
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הנ"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטווית מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ה, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

וברך את לחמך ואת מימך וגו' לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימך אמלא. איתא בגמרא מ"ק קא. בני חיי ומזוני
לא בזכותא תליא אלא במזלא, וכתבו התוס' (שבת קנו. ד"ה אין) דע"י זכות גדול משתנה המזל, והנה בפסוקים אלו מוזכר
ברכה מיוחדת לבני חיי ומזוני, ונראה מתוך הפסוקים, שלענין חיי ומזוני, הברכה היא רק באופן שלא צריך לשנות את המזל,
אמנם לענין הברכה בבנים, מועיל זכות ישיבת ארץ ישראל אף באופן שצריך לשנות את המזל, והטעם מפני שנחשב כזכות גדול
שמועיל לשנות את המזל (ע' זרע שמשון אות ט') איך מוכח כן מתוך הפסוקים).

ולכאורה קשה, דאם אמרינן שזכות ארץ ישראל נחשב כזכות גדול שמועיל לשנות את המזל, וזכה האדם לבנים ע"י כך, א"כ
מפני מה לא יועיל זכות גדול זה שיזכה האדם בגינה אף לחיי ומזוני.

ויש לומר, דהקב"ה דרכו לשלם מדה כנגד מדה, ואמרו חז"ל (כתובות קי:) כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, וכל
הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. ועוד אמרו (יבמות סד.), דכל מי שאינו עוסק בפריה ורבייה גורם לשכינה שתסתלק
מישראל, שנאמר 'להיות לך לאלוקים ולזרעך אחרך', בזמן שזרעך אחרך שכינה שורה, אין זרעך אחרך שכינה על מי שורה, על
העצים ועל האבנים, ע"כ.

והיינו שכשיש בנים שכינה שורה, נמצא שכל מי שדר בארץ ישראל הוא דר שם בכדי שיהיה לו השראת השכינה, והשראת
השכינה באה ע"י הבנים, כפי שדרשו בגמרא מקרא ד'להיות לך', שרק בזמן שזרעך אחרך שכינה שורה, ולכך על כרחך צריך
לשנות את מזלו של מי שדר בארץ ישראל וחפץ בהשראת השכינה, משא"כ לענין חיי ומזוני אין מועיל זכות ישיבת ארץ ישראל
עד כדי שישתנה מזלו על ידי כך. (זרע שמשון אות ט').

לע"נ הרה"ק ר' עמניאל ב"ר ישעי מפשעו ב"ד זצ"ל י"א צ"כ א"ש שבט
אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה. אפשר בדרך רמז, כי "כסף" הוא לשון תאוה, והאדם קרוץ מחומר, ומוטבע בתאוות, דלא סגי בלא זה, אכילה שתיה, אבל [כוונת האדם צריך להיות] לקיום מצות ה' וחיוק הגוף. לכן רמז "אם כסף תלוה", הוא לשון לוי והתחברות, [ד'כסף] היינו התאוות, 'תלוה' מתחבר ומוטבע באדם, ולהיות שתאוות הללו מצד היצה"ר, לכן הזהירו הכתוב שלא ישכח היצ"ט, והיינו שיכניס התאוות לכוונת הקדושה. וזהו "את העני", כי היצ"ט נקרא "מסכך" ו"עני", ותראה שיהיה "עמך", שתהיה כוונת התאוה למה שהיצ"ט חפץ. ו'לא תהיה לו כנושה', ד'נושה' הוא מלשון שכהה, כמ"ש 'צור ילדך תשי', שאם תשכח היצר טוב, ותגבר עליך זוהמת נחש הקדמוני, אז ו'ישופך עקב' לישוך אותך בנישוכך דיצה"ר. וזהו "לא תשימון עליו נשך" שיתגבר היצה"ר על היצ"ט, שהיצה"ר נקרא "נחש נושך", כמ"ש "ואתה תשופנו עקב". ואמר "אם חבול תחבול שלמת רעך", כי "רעך" הוא ית, [ר'שלמת' הוא הגוף], והקב"ה נותן לו הגוף כדי שיקנה בו קדושה, ויקדש אותו במצות אשר יעשה כנודע. ובחטאיו ממשכן הגוף ומוסרו לקליפות כנודע. ועצה טובה שיראה לשוב תשובה, וזה שאמר "עד בא השמש תשיבנו לו", כי במצות מקדש את גופו, דרמ"ח מצות עשה הוא כנגד רמ"ח איברים, וש"ס לאוין הוא כנגד ש"ס גידין כנודע בספרים, ואם יחלל קדושה, ממשיך עליו כחות הטומאה, עד שיצטרך למרק הגוף ולהוציאו מן הקליפה, וזה "עד בא השמש" היינו יום המיתה שנאמר עליו "עד אשר לא תחשך השמש", תראה להחזיר הגוף לקדושה, "כי היא כסותו לבדה היא שמלתו", כי במצות שהגוף עושה, מלביש לנשמה. ובמה ישכב בקבר אם אין הגוף עושה מצות, דאז אין לו להתלבש בקבר. ואולם אל יתיאש מהתשובה, לזה אמר "והיה כי יצעק אלי", שאם יצעק בקול מר לשוב בתשובה שלימה, עד זבולא בתרייתא עד דכדוכה של נפש, אז "ושמעתי כי חנון אני".

לע"נ הרה"ק ר' מרדכי יוסף אלעזר ב"ר גרשון נתן מראדון זצ"ל י"א צ"כ א"ש שבט
ולא יהיה בהם נגף בפוקד אותם. איתא בזוה"ק (ח"ב דף קפז:), דבכלי ששורה בו ברכה, כשנסתלקה הברכה, שורה בו הסט"א. ובני ישראל מחמת שהם מבורכים, וע"י מנין אין שורה ברכה, א"כ הסט"א יכולה להתאחז בהם מחמת מניעת הברכה מהם ע"י מנין, וזה "ולא יהיה בהם נגף בפוקד אותם".

ולפי"ז יש לבאר מה שאמר הכתוב "ושמרתם את השבת וגו' מחלליה מות

לכבוד העורך הגליון מליצי יושר

נתגלגל לידי גליון מליצי יושר מספר ל"ו, וראיתי שם מכתב מאחד שכותב שהראש ישיבה שלו אמר לו בנוגע הגליון מליצי יושר, כדברים האלה:

יש סגולה, ויש סגולה, יש סגולה לאכול עין חתול, ויש סגולה ללמוד ספרים מסוגלים, על סגולה הראשונה נאמר "כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה", ועל סגולה השני נאמר "אין סגולה כסגולת התורה", עכ"ד.

הנה מי אנכי לומר דעה נגד ת"ח, אבל לענ"ד אה"נ דאין סגולה כסגולת התורה, אבל ללעוג על סגולות שמובא בספה"ק - אסור. ועל מה ששואלים מדוע לא רואים בכל פעם שהסגולות מועיל, שמעתי הסבר, כי כל דבר טוב היורד למטה, משתלשל הישועה מעולם לעולם עד שיורד הישועה כאן בעוה"ז, וכמו שכתב המאור עינים (אגדות הש"ס על מסכת יומא), וז"ל: לפעמים מתעכבת התשועה בירידתה מעולם לעולם שלא לירד תיכף ומיד וכו', ולפעמים מחמת ריבוי הדינים והקטרוגים שלמעלה בכל עת יורדת התשועה מעולם לעולם, מתעכבת התשועה בכל עולם ועולם, עד שיחזור הצדיק ויתפלל וימתקו הדינים והקטרוגים, ויתבוא התשועה למטה, עכ"ל.

הרי דאפשר שחסר לאדם בנים או זיווג משום דהישועה מתעכבת אצלו בעולם אצילות, ולפעמים הישועה מתעכבת אצלו בעולם הבריאה או בעולם אחר. ויש סגולה מיוחד לכל דבר - לכל עולם בפני עצמו שלא יתעכב הישועה שם. ולכן לפעמים לא מועיל הסגולה, כי אם אצלו מתעכב הישועה בעולם אצילות, והוא עושה סגולה שמיועד להוריד השפע מעולם הבריאה, אז לא יועיל לו הסגולה.

אבל כל זה אינו שייך בנוגע צדיקים שהבטיחו להיות מליץ יושר למי שילמוד או יפרסם דבריהם, דזה מועיל בכל אופן ובכל מקום.

בהוקרה ובהערצה רבה מאיר נפתלי גולד. בית שמש

יומת", והשבת היא ג"כ מבורכת, כמאמר הכתוב "ויבך אלקים את יום השביעי", ואם מחלל את השבת הוא מסלק מעצמו את הברכה, וע"ז הסט"א תדבק בו, ולכן הוא במיתה. (נאות הדשא ח"א עמוד ק"ג).

פרשת שקלים. בכל שנה מתחילין לעבוד מחדש להשי"ת, כדאמרו חז"ל (ר"ה ז). "חדש והבא קרבן מתרומה חדשה", [דתרומה 'חדשה' רמז הוא דיש להתחיל לעבוד השי"ת מחדש ובהתחדשות]. ויש על זה אתערותא דלעילא תחילה, כדכתיב "מי הקדימי ואשלם", ומפורש במדרש (תנחומא אמור ז') מי מל לפני עד שלא נתתי לו בן זכר. וכן בכל דבר עבודה נותנין לאדם אתערותא דלעילא תחילה, ומ"מ גם בזה יש מצוה ועשייה מלמטה, [אע"ג דאין זה אתערותא דלתתא]. כמו בברכת ברוך שאמר קודם פסוקי דזמרה, דמפורש בכתבי האריז"ל שהוא אתערותא דלעילא לתת כוח בנפש האדם לעורר בפסוקי דזמרה, [הרי אע"ג דהכח בנפש האדם להתעורר בפסוקי דזמרה הוא מכח אתערותא דלעילא, מ"מ יש לזה מעשה, וזה אמירת ברכת ברוך שאמר].

וכן מצות שקלים היא אתערותא דלעילא, לתת כוח בכל אחד מישראל להתחיל בעבודה מחדש, ולכן כתיב "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט", דאין עני אלא בדת, כמאמר ז"ל דעה חסרת מה קנית, והטעם מחמת שהיא מתנה דלעילא, לכן הכל שוים. [ואע"ג דזה אתערותא דלעילא, מ"מ יש לזה מצוה ועשייה מלמטה, וזה מצות שקלים]. (נאות הדשא ח"א עמוד קע"ה).

אין מבדילין אלא עד שלושה ימים לאחר השבת. הטעם, כי עד יום ג' בשבוע, נשארת בחינת 'נפש' דנשמה יתירה דשבת, כמ"ש האריז"ל כי ביום א' מסתלקת בחינת 'נשמה' יתירה של שבת, ביום ב' בחינת 'רוח' יתירה של שבת, וביום ג' בחינת 'נפש' יתירה של שבת.

וכמו שאין מברכין על המזון לאחר שנתעכל המזון (ברכות נג:), ולכן כתב הכלבו (מובא במג"א סי' רט"ז סק"א) דזהו הטעם שאין מברכים על הריח לאחר שעברה הנאתו. כן נמי הכא ברכת הבדלה שהבדיל לנו השבת משאר הימים, דלאחר שעברה כל בחינת שבת, אין מברכין.

לע"נ הג"ר שמואל בנימין ב"ר אליעזר חסמאן סופר זצ"ל י"א צ"כ א"ש שבט
ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. ובמדרש (הובא בתפלה למשה (ט):) משפטי ה' אמת צדקו יחדינו, זה סדר נזיקין. ונראה לומר דידוע שאין כל כך סיבה וסיבה המתרגשות לבא לעולם שנוכל לומר ח"ו שבמקרה בא, אלא על הכל גבוה מעל גבוה שומר עליהם, ומה' מצעדי גבר כוננו, וכל צעדי יספור, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, ואפילו אם הסיבה הוא דבר קטן, לפעמים נצמח לו מזה טובה גדולה שינצל ממיתה, כמאמר חז"ל (ילקוט הושע רמז תקל"ג): א"ר יצחק בנוהג שבעולם אדם נכשל בעבירה והוא מתחייב עליה מיתת שמים, מת שורו אבדה תרגולו נשברה צלוחיתו נכשל באצבעו, מקצת נפש ככל הנפש. ומבואר מזה כי הקב"ה רוצה בטובת האדם, ולכן נותן לו איזה היזק, וע"י כך מתכפר על עונו. ובזה יבואר הכוונה 'משפטי ה' אמת צדקו יחדינו' זה סדר נזיקין, דכל הנזיקין הבאים על האדם הוא לטובתו, ומשפטי ה' צדקו כדי שיהיה לו לכפרה.

לע"נ הר"ר יצחק צבי ב"ר אברהם רצסוסופר זצ"ל י"א צ"כ א"ש שבט
משונכס אדר מרבין בשמחה. גנמ' (תענית כט:). אמר רב יהודא בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, כשם משונכס אב ממעטין בשמחה, כך משונכס אדר מרבין בשמחה. אמר רב פפא הלך בר ישראל דאית ליה

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר
 וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - וואראש, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות
 אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
 gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

כסלע איתן ומשענת נאמנה שימשה לו זוגתו הרבנית הצדקת מרת שרה צינה, גם לעת ששניהם הגיעו לזקנה ושיבה.

והנה בערב חנוכה שנת תר"ע נפטרה הרבנית, פטירתה היתה קשה עליו מאוד, לפני נכדו הרב מוקטנא חתן בנו שבא לנחמו באבלו בימי השבעה, הסיח האבנ"ז את לבו, ואמר בין השאר: "ביום פטירתה, הייתי עייף מאד, והרגשתי חולשה גדולה, ושכבתי מעט לנוח, ובקשתי מחותנך הוא בנו הבעל שם משמאל שיעירני לפני יציאת נשמתה, והוא כן עשה, והעיר אותי, כשהתחילה גוססת, גחנתי עליה והתבוננתי היטב בפניה, וראיתי שאין מיתתה בידי מלאך המות, היו בה מכוחות אביה הוא חמי האדמו"ר מוקצן זצ"ל".

ולתלמידו וחסידו הגאון מוקינצק אמר: "עד עתה חייתי מכחה של קוצץ, עתה מאחר שניתק ממני המקור הזה, איני יודע מנין אשאב עוד את חיותי", וכעין נבואה נזרקה מפיו, וידע לבו מה שניבא לו, כי הבין שאחר הסתלקותה, גם שעתו קרובה.

יאכן כך היה הוא הלך ונחלש מיום ליום, כמה שבועות קדם פטירתו, נפל למשכב שממנו לא קם עוד.

ובשבתות האחרונות שלו כשלא יכול היה עוד לרדת ממיטתו, ציוה לנהל את השלחן כמו תמיד כשהוא שכב במטות בחדר הסמוך, והדלת לחדרו פתוחה, והיה רואה משם ומצוה לשמשו מה לזמר וגם לחלק את היין למסובין.

שבת אחת בהיות החסידים מסובין לשלחן ומזמרים, ראו לפתע אותו עומד בפתח הדלת, נבהלו וניגשו אליו, והתנצל לפניהם ואמר: "שכחתי שאני חולה", לקחוהו על הידים והשכיבוהו במטה, מפני שלא עצר כוח לגשת בעצמו למטתו.

עד יומו האחרון לא פסק מלהגות בתורה, בלילה האחרון שלפני פטירתו היה שרוי בשמחה יתירה, וציוה לתת לו ספר של המהר"ל מפראג, פתח ועיין בו ועשה קמט באותו דף וסגרו.

בנו השם משמואל כשראה את אביו שרוי בשמחה, ציוה לאנשים לחדול מלומר תהלים, ואמר שמצא מרומו באור החיים (סוף פ' ואתחנן) עה"פ "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", שכתב וז"ל: הצדיקים מטעמים ה' סמוך למיתתם מעין עולמם, ונפשם שבעה וישנים מתוך שמחה. (מגדולי התורה והחסידות ח"ה).

למכור, הוי ליה כמוכר את ישראל אחר, דגניבת נפש ומכירה הוא במיתה, וכאן דליכא ענין גניבה הוי ליה מכירה לחוד, ויש בו איסור של חצי שיעור.

והנה אמרו בסנהדרין (דף פו.), דהגונב את בנו או את אחיו הקטן, אע"פ שנשתמש בו ומכרו פטור, שנאמר "ונמצא בידו", פרט לאלו שהן מצויין בידו, ע"ש. וא"כ אה"נ שאין האדם בעלים של עצמו, מ"מ הרי הוא מצוי ביד עצמו, ובמצוי הרי לא נאמר דין גניבת ומכירת נפש, וא"כ מדוע אסור. ויש לומר דזה נאמר רק לענין דפטור ממיתה, אבל איסור דאורייתא ודאי יש בדבר.

ואולם אין לומר דהאיסור הוא מפאת "ולא עבדים לעבדים", דזה אינו, דכיון דאין המקח חל כלל, אין כאן עבדים לעבדים, ורק מפאת דין גניבה ומכירת נפש הוא דיש לדון, דכל מכירת נפש נמי הא אין המכירה חלה, שהרי מוכר את אחר, ואפ"ה הוא במיתה, ועל כרחך דהמכירה לבדה ג"כ יש בו איסור של חצי שיעור. (גליוני הש"ס שם).

לע"נ ריקל ב"ר יצחק צבי שרייב"א זצ"ל כ"ו שבט

מזל אדר דגים. הנה אדם הראשון אחר החטא, נתקלל לעבוד את האדמה בל"ט מלאכות, ומה שדוקא ל"ט, יש לומר על פי אומרם ז"ל (סנהדרין לח:): אדם הראשון מין וכופר בעיקר היה, שכפר באחד שהוא גימטריא י"ג, ולפי שנזכר ג' פעמים 'ברכה' בבריאת העולם שעיקרה בשביל האדם המאמין באחד האמיתי, ברכה לדגים ולאדם ולשבת, וג' פעמים 'אחד' גימטריא ל"ט, כשחטא ונתקלל, נהפכו לל"ט מלאכות לתקן על ידיהם מה שקלקל. (ע' בני יששכר אדר מאמר ד' אות ב'). ובזה תבין מה שהגורל נפל על חודש אדר דוקא שמזלו דגים, ואמרו רז"ל (אסתר רבה פ"ז י"א) ששמח המן הרשע ואמר 'צודו בידי כדגים'. שבתחילה היה להם הדגים לברכה, ועתה נהפך לקללה רח"ל.

אך איתא בקדמונים (הובא בבני יששכר שם), שבשנה ההיא אירע י"ג אדר בשבת, שהל"ט מלאכות אסורות, דבשבת קודש לא היה קילקול, [ולכן ל"ט מלאכות אסורות], ולכן בזכותה ובכחה של שבת אפשר לבטל גם הקללה של דגים ואדם, ועל כן מצוה לאכול דגים בשבת, וכאומרם ז"ל (שבת יב א) "כולה היא שתרסם", ולזה נהפך הפור לטובה, ונצטוונו בג' מצות במחיית עמלק, זכור, תמחה, לא תשכח. (בן לאשרי מגילת אסתר).

דודי זכור לי שקלי עפרון, אשר שקל אב במכפל חברון. ביארתי דברי הפיוט לפי דברי הרה"ק מוריני רבי נחום ז"ע מטשרנוביל, דכל רכוש הצדיק הן מהדומם והן מבעל חי, הכל יש בו ניצוצות קדושות השייכים לנשמתו, ולכן ע"י שנתן אברהם אבינו לעפרון שהיה רע עין, ד' מאות שקל כסף, נתהוו בהסתר אחרת בחינת ד' מאות איש של עשו, ונגזר על בני ישראל ד' מאות שנה בגלות, הגם שזה היה בגזירת בין הבתרים שקדמה הרבה לנתינת ד' מאות שקל לעפרון, אבל הקב"ה יודע העתידות, וכבר בברית בין הבתרים ידע מזה. כמו שתמצא שמשו רבינו נענש שלא יכנס לארץ ישראל ע"י

חטא מי מריבה, אע"פ שעוד כשנשתלח למצרים רמזו הקב"ה 'עתה תראה', ולא במלחמת ל"א מלכים, כמבואר בסנהדרין (דף קיט.), עכ"ד. ולפ"ז צריך להבין כוונת הפייטן שאנחנו מתפללים שהקב"ה יזכור לנו אלה הד' מאות שקל, והלא אדרבא שלא כדן עשה אברהם אבינו לכאורה. אך באמת אברהם אבינו ידע זה היטב, דהרי הוא בעל המחבר של 'ספר יצירה' שנגלה לו כל שבילי דשמיא, אמנם זה כל ענין העבודה שדורש ה' מאתנו לברר ניצוצות קדושות מהקליפה, ועיד"ז גורמים נחת רוח גדול למעלה, וזהו כל ענין בריאת העולם ונתינת הבחירה ביד האדם, כמבואר

דינא בהדי נכרי, לשתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דברי מזליה. ובשר"ע (סימן תקנ"א ס"א) נזכר הדין דבאב ממעטין בשמחה, וכן דלשתמיט מדינא דנכרי, אבל משכנס אדר מרבים בשמחה אינו מוזכר בשר"ע.

ואפשר לומר, דהנה המג"א (שם סק"א) כתב בשם התוס' במגילה ד'ממעטין בשמחה, היינו שאין שמחין כלל. וביאר שם המחצית השקל, דאם נאמר דמיעוט שמחה מותר, א"כ מה שיעור בדבר, אלא על כרחך שממעטין כל עיקר, עכ"ד. וא"כ נמצא דמה שאמרו 'משכנס אדר מרבים בשמחה', מה שיעור הוא בריבוי, [וא"כ צ"ל ד'מרבין' היינו בלי שיעור, וזה אי אפשר]. ובפרט לפי מה דאיתא בסימן תק"ס שאסור למלאות פיו שחוק. [ולכן לא פסקינן דמשכנס אדר מרבין בשמחה, דהרי 'מרבין' הוא בלי שיעור, וזה אסור].

והדין השני דלימצי נפשיה באדר דבריא מזלא, אפשר לומר הטעם שלא מובא בשר"ע, לפי מה דכתב המהרש"א (שם בחידושי אגדות) להקשות, דהלא אין מזל לישראל. ומתוך, דמכל מקום מגלגלין זכות ליום זכאי עכ"ד. ואפשר לתרץ באופן אחר, לפי מה דאיתא ביו"ד (סימן קע"ט סעיף ב' ברמ"א), דאע"פ שאסור לנחש, אבל סימן מותר, לכן בדבר שיוודע שהוא נגד המזל, לא יעשה ולא יסמוך על הנס, ע"ש. ולכן בחודש אב אשר אמרו דריע מזליה, לכן מובא בשר"ע דלשתמיט דינא בהדי נכרי כדי שלא לילך נגד המזל, וכמו שכתב הרמ"א, אבל באדר דתקיף מזליה, לא נצרך לאמרו, עפ"י מה דאיתא בגמרא (ברכות ז.) משמיה דרשב"י דמותר להתגרות ברגעים, והקשה הגמ' דהא כתיב 'אל תתחר במריעים', ומתוך דאיכא חילוק אם לבו נוקפו או לא. עוד תירץ שם דאיכא חילוק בין מילי דשמיא למילי דידיה. עוד תירץ דאיכא חילוק בין רשע שהשעה משחקת לו או לא ע"ש. [וכיון דאין לילך נגד המזל דככתב הרמ"א, א"כ זה תלוי אם לבו נוקפו, או אם השעה משחקת לו, ושאר תירוצי הגמ' שם, ואין זה כלל בכל מקום דלימצי נפשיה דוקא בחודש אדר, לכן לא מובא בשר"ע, דמה שאמרו בגמ' דלימצי נפשיה בחודש אדר הוא רק היכי שאינו בבל תתחן]. (ש"ת ר' עקיבא יוסף אר"ח ח"א סימן תמ"ה).

לע"נ הג"ר שמעון ב"ר דוד אפנהיים זצ"ל י"א כ"ב שבט

עבד עברי. אמרו בקידושין (דף סט.) דאין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג. ורש"י (ב"מ ס: ד"ה זיבון) כתב וז"ל: דעבד עברי אסור לאחר חורבן, שאין היובל נוהג, עכ"ל. וצ"ע קצת הלשון שכתב רש"י "אסור", דהא אינו נוהג כלל דיני עבד עברי, ואין המקח חל כלל אם מוכר עצמו לעבד עברי, ואין כאן ענין איסור והיתר כיון שאין הדבר נוהג כלל. ולדוגמא: לא שייך כאן פלוגתא דאי עביד מהני, אם עבד עברי מוכר עצמו בזמן הזה, כיון דלא נאמר כאן 'איסור' כלל, רק שאין הדבר נוהג, ואין מצאיות עכשו של עבד עברי, וכמו שאמרו בירושלמי (שבועות פ"ז ה"ח) "וכי יש עבד בזמן הזה".

ואולי ל"ל, דאין האדם בעלים של עצמו כלל, [רק הוא של השי"ת], כמו שכתבתי בכמה דוכתי. וא"כ לא שייך שימכור עצמו כלל, ורק דגזה"כ הוא שיכול למכור עצמו, ולכן בזמן שאין היובל נוהג, דלא נתנה לו תורה כח

א וכ"כ בשר"ת חת"ס (אר"ח סי' ק"ס) דלא פסקינן דמרבין בשמחה כל החודש, אבל כתב שם טעם אחר.

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

ז"ל מחדש בחוסת כביאות ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומרחבת
בקרית מנחם מורשת הגר"ח לאחד
הרבה שנים ביניהם עצומה

המקור: גוף המדע המרכזי של מוסדות חינוך ולימודים
המקור: ספרות אגודת ישראל, מוסדות חינוך ולימודים
המקור: ספרות אגודת ישראל, מוסדות חינוך ולימודים

מכון
מורשת
הגר"ח

מכון מורשת הגר"ח
more@shehagrathe@gmail.com

הפצה ראשית
עם הספר "לעשי"

לחבר
המכון
המורשת

קטן

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה – ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה

אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733
בירושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

חזון יהזקאל

לע"נ גיצא ראכיל ב"ר דוד דייטש יא"צ כ"ח שבט

אמר ר' יוחנן כל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו (ברכות לב:). כי מקור קדושת הכהונה הוא אהרן הכהן, כדכתיב "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ובניו" (דברי הימים א' כג:ג), וזה שהכהנים מברכים "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן". ואהרן היה אוהב שלום ורודף שלום, ולא יתכן שרוצח שהוא נגד מהותו של אהרן, ישתמש בקדושתו לברך את ישראל.

העובר לפני התיבה צריך לסרב ואם אינו מסרב דומה לתבשיל שאין בו מלח. (ברכות לד:). כי התפלה נתקנה במקום הקרבנות, ובקרבנות כתוב (ויקרא ב:ג) "על כל קרבן תקריב מלח", ואם התפלה איננה כראוי, הרי זה כמו שחטר מלח בקרבן.

ותיקין היו גומרין אותה עם הנץ החמה כדי שיסמך גאולה לתפלה ונמצא מתפלל ביום, א"ר זירא מאי קראה, דכתיב ייראך עם שמש ולפני ירח דור דורים. (ברכות ט:). יש לפרש ע"פ הכתוב (דברים יז:ג) "ילך ויעבוד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צוית", דעובדי כוכבים ומזלות רואים את כוחם של גרמי השמים וחושבים אותם לאלהות, וטעותם היא שהם מפרשים "אשר לא צוית", שהם נהיו מעצמם ולא על פי מאמר ה' (ע' מגילה ט: רש"י ד"ה אשר). לעומת זאת אנו מתפללים ומשבחים לה' "הללוהו שמש וירח וגו' כי הוא צוה ונבראו". ולכן מצוה להשכים ולהתפלל עם נץ החמה, ולהכריז בזמן שהשמש יוצא, שהקב"ה הוא קונה הכל.

אמר רבי אלעזר גדולה תפילה יותר ממעשים טובים (ברכות לב:). כי על מעשים טובים מקבלים שכר רק בעולם הבא, והיום לעשותם ומחר לקבל שכרם, אבל בתפלה נענים גם בעולם הזה.

לכבוד מערכת 'מליצי יושר'

מצו"ב נדבתי לגליון מליצי יושר למדור 'אבני נזר'.

כבר אמרתי לך בטלפון שראיתי ישועה גדולה אחר שנדבתי כבר כמה פעמים למדור 'אבני נזר', עדיין יש מקום להטבת המצב, ואני מקווה שבזכות בעל האבני נזר זי"ע יהיה לי ישועה בשלימות בקרוב. הסיבה שאני נותן במיוחד נדבתי למדור האבני נזר, הוא מפאת כי בעל האבני נזר זי"ע לא אמר שהוא ימליץ טוב אם יהיה לו זכות, וכן לא אמר כי 'ישתדל' להמליץ טוב. אלא אמר בבירור דאם ילמדו בספריו אז יהיה למגן ולעזר ממש כמו שהיה בחיים חיותו. הבטחה כזה נדיר ביותר, ומדומי דלא מצאנו גדול בישראל שהבטיח כך.

מ.ג.פ. ומס"ב

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- ת"ח ירש' וואס טוהט עם שוין אסאך יאהרן צו העלפן אירן. וועט עם שוין פאר אייער ישועה פרייאט. באנאמנט. קאנפירענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעגעבענקייט. מיט כונה, במתנות. אזוי האט עם די רייכטיגע חכ.
- משרייבט די נאמצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שטיות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוונג פאר 2 וואכען.
- וואגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די רייכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מהב"ד יעדע אופן פון מכון דורות ישרים ווערט מען זיין עם ווערט מקיים די ווערטע פון אריה"ק אויפן באר: יצא הלב (אבנינען זיין הארץ צו אירשקייט). שיהמך לב לשים לטובה (ס'ישש' די באנע מענטש). וזאת מלאים (וועט נותן וואונדער). מקנע עם געבעט פון מעש.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3863

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

מיי קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר. ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיי ווהן בעהת מיר וועק מיר אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיי יצחק האט ארויסגעלייגט א פילטער

איר האב נישט געהאט קיין מנוחה פאר דעם נישט וויסנדיג וואס מיי בחור טוהט

כהיום גענוההייבען זעהן הצלחה מיט מיין קינדער נאכטן מדב זיין פאר מיי חברים קינד